

ای مردم، ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و شما را به قبایل و فرقه های مختلف گردانیدیم تا یکدیگر را بشناسید، همانا گرامی ترین شما نزد خداوند با تقواترین شماست . سوره مبارکه حجرات، آیه ۱۳، قرآن کریم

۱ عناصر فرهنگ را نام ببرید؟ نمادها، هنجارها، ارزش ها و عقاید

۲ فرهنگ چیست؟ شیوه زندگی زندگی یک جامعه

۳ ناحیه فرهنگی را تعریف کنید؟

یک ناحیه فرهنگی بخشی از سطح زمین است که در آن فرهنگ ویژه ای غالب است و به سبب همان فرهنگ ویژه از سایر نواحی جدا می شود .

۴ مطالعه نواحی فرهنگی از مهم ترین موضوعات جغرافیای فرهنگی است. جغرافیای فرهنگی یکی از شاخه های دانش جغرافیا است.

۵ زبان برای افرادی که به آن تکلم می کنند، هویت مشترکی به وجود می آورد.

۶ اصطلاح زبان را تعریف کنید؟

زبان نظامی از ارتباطات است که در آن، معنی الفاظ را فقط گروه خاصی که در آن مشترک اند، درک می کنند و می فهمند و برای گروه دیگر، معنایی ندارد.

۷ زبان، همچنین، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است.

۸ چرا زبان، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؟

زیرا انسان ها از طریق آن، اطلاعات، تجربه ها، ارزشها و آداب و رسوم خود را به دیگران و به نسل بعدی منتقل می کنند.

۹ خانواده زبانی را تعریف کنید؟ گروه بزرگی از زبان هاست که یک ریشه اصلی دارند.

۱۰ چرا زبان مردم انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران همگی جزء خانواده زبانی هند و اروپایی محسوب می شوند؟

زیرا ریشه مشترک دارند.

۱۱ خانواده زبانی هند و اروپایی شامل زبان مردم کدام کشورها می شود؟

انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران

۱۲ سه خانواده زبانی مهم و پرتکلم جهان را نام ببرید؟

خانواده هند و اروپایی - خانواده چینی و تبتی - خانواده آفرو آسیایی (سامیایی حامیایی)

۱۳ بزرگترین و گسترده ترین گروه زبانی دنیاچه نام دارد؟ خانواده زبانی هند و اروپایی

۱۴ یکی از زیرشاخه های زبان هند و اروپایی زبان ایرانی است .

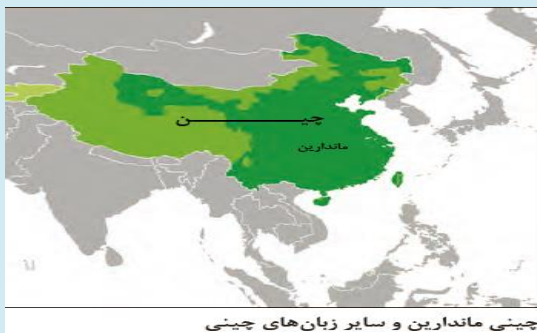
۱۵ مهم ترین و پرگوش ترین زبان های ایرانی که ریشه باستانی مشترک دارند را نام ببرید ؟
فارسی ، پشتو ، لری ، کردی ، تاجیکی ، بلوچی ، طبری ، گیلکی و تالشی.

۱۶ خانواده زبانی چینی - تبتی دومین خانواده بزرگ زبانی از نظر تعداد سخنگوست.

۱۷ خانواده زبانی چینی تبتی در میان مردم کدام نواحی رواج دارد ؟
مردم زردپوست ناحیه آسیای شرقی

۱۸ معروفترین و پرسخنگو ترین شاخه های خانواده زبانی چینی - تبتی چه نام دارد ؟
ماندارین چینی

۱۹ زبان قوم سامی، زبان مردم عرب و یهود است .

قلمرو زبان عربی

۲۰ زبان قوم حامی، زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا است.

۲۱ در بین زبان های خانواده آفروآسیایی، معروفتترین و مهمترین آنهاچه نام دارد ؟ زبان عربی

۲۲ زبان عربی در میان مردم کدام نواحی تکلم می شود ؟ در جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا

۲۳ چرا زبان عربی اهمیت ویژه ای دارد ؟
زیرا زبان رسمی حدود بیش از ۲۰ کشور و یکی از زبان های رسمی سازمان ملل متحد است . به علاوه ، زبان قرآن است.

۲۴ چرا سه زبان چینی، انگلیسی و اسپانیایی از پرمتکلم ترین زبان های جهان محسوب می شوند؟ برای هر مورد، دلیل بیاورید؟
زیرا زبان چینی متعلق به کشور پرجمعیت چین می باشد.
زبان انگلیسی زبان رسمی ۵۰ کشور است .
زبان اسپانیایی نیز زبان دوم کشور ایالات متحده آمریکا است و بیش از ۳۵۸ میلیون نفر به این زبان صحبت می کنند.

۲۵ چه عواملی ، موجب گسترش برخی زبان ها و تغییر در نواحی زبانی شده است؟
عواملی چون جنگ و فتح سرزمین ها، تجارت و مهاجرت مردم از یک ناحیه به نواحی دیگر

۲۶ یکی از مهم ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی به چه نامی معروف بود ؟
عصر اکتشافات جغرافیایی

۲۷ اکتشافات جغرافیایی چگونه موجب تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی شد ؟
وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین های نو را کشف کردند، در امریکای شمالی، استرالیا و نیوزلند، زبان انگلیسی گسترش یافت.

۲۸ در مستعمرات اروپاییان در قاره های آفریقا، امریکای جنوبی و بخش هایی از آسیا چه زبان هایی رواج یافت ؟
زبان های انگلیسی ، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی

۲۹ در قرن بیستم و بیست و یکم، چه عواملی موجب شد برخی زبان ها مانند انگلیسی در سراسر جهان به کار گرفته شود؟ پیشرفت های صنعتی و گسترش ارتباطات

۳۰ امروزه زبان انگلیسی در چه مواردی کاربرد دارد؟
اغلب نرم افزارهای رایانه ای، و نیز در متون علمی و تحقیقاتی بین المللی

۳۱ چرا امروزه برخی از زبانها در جهان غلبه بیشتری پیدا کرده اند؟ در اثر رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات

۳۲ چرا اغلب کشورهای جهان یا نواحی سعی می کنند زبان ملی و زبانهای بومی و محلی خود را حفظ کنند؟
تا هویت فرهنگی شان پابرجا بماند.

۳۳ کانادا کشوری انگلیسی زبان است، با این حال، در ایالت کبک در این کشور، بیشتر جمعیت به زبان فرانسه صحبت می کنند و زبان رسمی این ایالت، فرانسوی است.

۳۴ مسئولان ایالت کبک در کشور کانادا برای ترویج زبان فرانسه چه تلاش هایی می کنند؟
بیشتر تابلوهای راهنمایی و نام مغازه ها و فروشگاه ها به زبان فرانسه نوشته شده است و برگزاری کلاس های زبان رایگان برای مهاجران است.

تابلوی «ایست» به زبان فرانسوی در ایالت کبک کانادا

۳۵ در کشور انگلستان، مردم ناحیه ولز به زبان ولزی یا ولشی صحبت می کنند.

۳۶ ولزی ها برای ترویج زبان خود چه تلاش هایی می کنند؟
اقداماتی از قبیل ایجاد کانال تلویزیونی، نوشتن و نشر کتاب های ادبی و قصه نویسی به زبان ولزی

استفاده از دو زبان انگلیسی و ولش بر روی تابلوها در ناحیه ولز - انگلستان

۳۷ فعالیت :

۱- آیا ممکن است زبان ها نیز مانند گونه های زیستی در خطر انقراض قرار بگیرند؟ بله

چه عواملی موجب از بین رفتن زبان ها می شود ؟

مهاجرت، شهرنشینی، صنعت شدن، محدودیت های اعمال شده از سوی دولت ها

۲- چرا حفظ تنوع زبان ها مهم است؟

زبان فارسی آینه هویت ما ایرانیان در ایران و جهان است.

۳- الف) چرا جامعه ما به تأسیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی اقدام کرده است؟

برای حفظ زبان فارسی

ب) وظیفه این نهاد چیست؟

جلوگیری از رواج کلمات زبان های دیگر در بین کلمات فارسی

واژگان همسنگ با واژگان بیگانه در زبان فارسی را جستجو، پیدا و جایگزین می کند.

پ) چگونه می توان از اقدامات این نهاد حمایت و پشتیبانی کرد؟

با عدم استفاده از واژگان بیگانه

۴- الف) به نظر شما، از چه راه هایی می توان زبان فارسی را گسترش داد؟

درست نویسی و درست گویی واژه ها - واژه های مترادف و هم مفهوم هر کلمه رو بشناسیم و از این کلمات هنگام صحبت کردن یا نوشتن استفاده کنیم.

ب) از چه راه هایی می توان زبان های قومی و محلی کشور ایران را تقویت کرد؟

در هر استان از غیر از تدوین کتاب های درسی به زبان فارسی که زبان رسمی کشور است کتابی هم به زبان محلی آنها اختصاص داده شود.

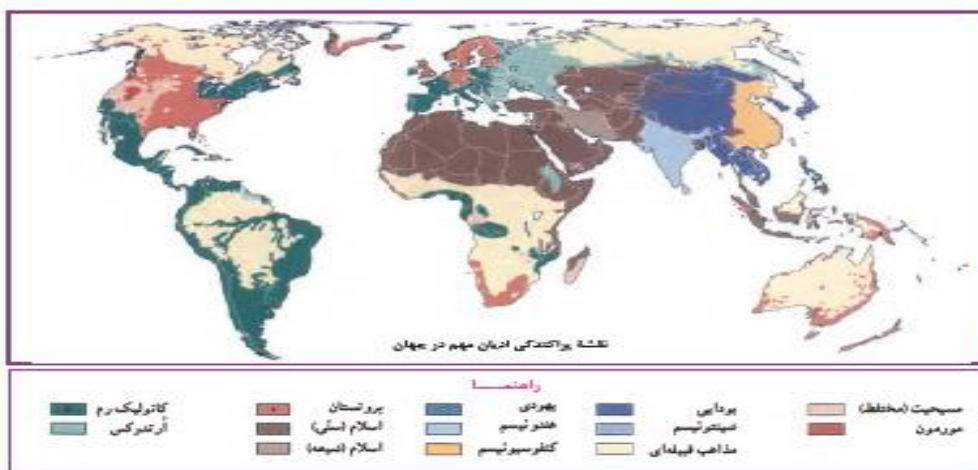
۳۸ چرا آثار دین را می توان در نواحی مختلف مشاهده کرد ؟

زیرا دین ها بر قوانین اجتماعی، عقاید، رفتارها و ارزشهای اخلاقی، آیین ها و مراسم، و همچنین پدیده های قابل مشاهده مانند بناها و آثار هنری تأثیر زیادی دارند.

۳۹ ادیان به کدام گروه ها تقسیم می شوند؟

الف) ادیان مبتنی بر یکتاپرستی مانند دین اسلام، مسیحیت، یهود و زرتشت

ب) ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه مانند هندوئیسم، بودائیسم، آئیمیسیم یا مذاهب قبیله ای

۴۰ آنیمیسیم به چه معنی می باشد؟ مذاهب قبیله ای

۴۱ دو مذهب بزرگ اسلام را نام برید؟ تشیع و تسنن

۴۲ دین مسیحیت در کجا ظهور کرد؟ آسیا

۴۳ امروزه پیروان مسیحیت در کدام قاره ها بیشتر است؟
قاره های اروپا، امریکا، استرالیا و نیوزیلند و کشورهای مرکزی و جنوبی آفریقا

۴۴ سه مذهب دین مسیحیت را نام ببرید؟ کاتولیک، پروتستان و ارتدوکس

۴۵ بیشتر پیروان دین یهود در کدام نواحی پراکنده شده اند؟
به صورت پراکنده در شهرها و نواحی بزرگ بازرگانی جهان زندگی می کنند و سرزمین مشخصی ندارند. یکی از مراکز تجمع یهودیان، سرزمین فلسطین اشغالی است که بعد از جنگ جهانی دوم با حمایت دول تهای استعماری اشغال شده است.

۴۶ چشم انداز یعنی چه؟ یعنی منظره قابل رویت از یک مکان

۴۷ در یک چشم انداز چه عناصری مشاهده می شود؟
ساختمان ها و بناها، سبک معماری، نوع سکونتگاههای شهری و روستایی، مزارع، جاده ها، خیابان ها

۴۸ انسان ها چگونه چشم اندازهای فرهنگی را به وجود می آورند؟
با تغییراتی که در محیط های طبیعی به وجود می آورند.

۴۹ چرا دین نقش مهمی در خلق چشم اندازهای فرهنگی دارد؟
زیرا چشم اندازهای خاصی را در قالب معماری، هنر، نقاشی، مجسمه سازی، ایجاد مکانهای مقدس و زیارتگاهی به وجود می آورند.

بشهراندازی از دو مسجد آیسوالمه و مسجد آبی - استانبول - ترکیه

بشهراندازی از محوطه حرم امام رضا (ع) - مشهد ایران

یک معبد بودایی - ژاپن

مجسمه شیوا - هند

۵۰ سیمای شهرهای مذهبی را توصیف کنید؟
معمولاً در اطراف شهرهای مذهبی و مجاورت مکانهای مقدس، بازارها، هت لها، بنگاهای مسافرتی و فروشگاههای مختلف برای مسافران و بازدیدکنندگان پدید می آید.

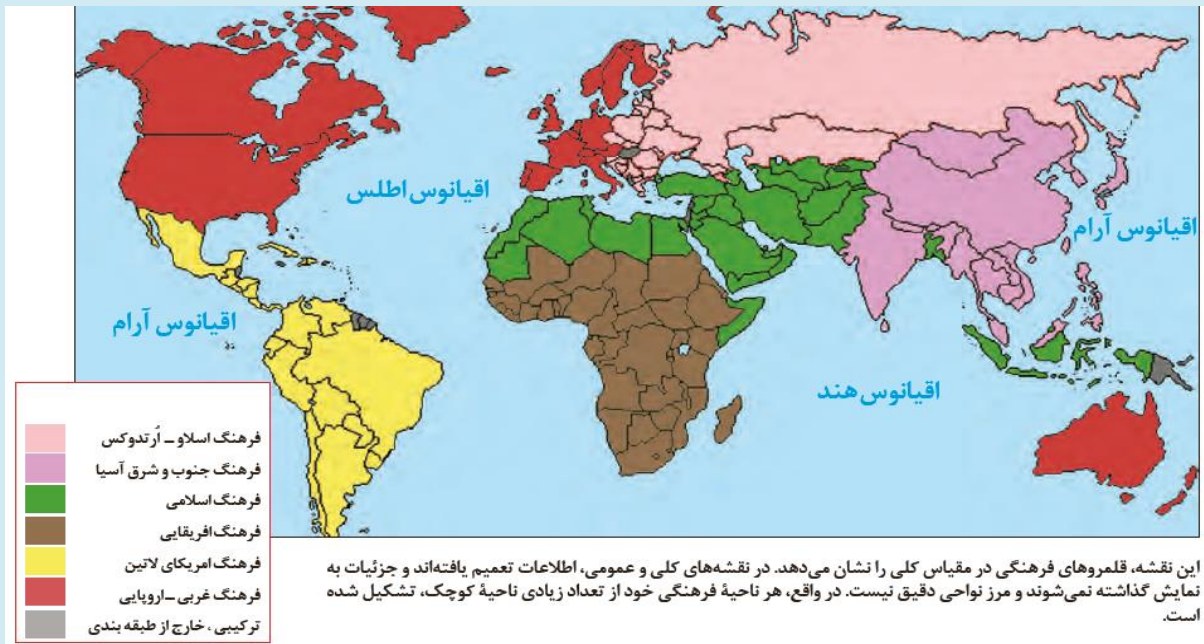
۵۱ نواحی فرهنگی، در کدام شاخص فرهنگی با یکدیگر شباهت دارند؟
دین، زبان، آداب و رسوم، هنر و معماری و نوع فعالیت اقتصادی

۵۲ شش ناحیه وسیع فرهنگی در سطح جهان را نام ببرید؟

فرهنگ اسلامی
فرهنگ غربی اروپایی

فرهنگ جنوب و شرق آسیا
فرهنگ آمریکای لاتین

فرهنگ اسلاو آرتدوکس
فرهنگ افریقایی

۵۳ پدیده پخش یا انتشار را تعریف کنید؟
فرایندی است که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار و ایده ها، نوآوری، وسایل و ابزار، لباس، شیوه زندگی و حتی بیماری از یک مکان به سایر مکان ها گسترش می یابد.

۵۴ در گذشته کدام عوامل نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی داشته است؟ با ذکر مثال جنگ ها و داد و ستد میان نواحی برای مثال:

برای مثال، آمدوشد کاروان ها در مسیر جاده ابریشم موجب گسترش ابداعات ، افکار ، کالاهای و... در سرزمین های مختلف می شد.

بسیاری از ادیان و زبان های طی دور ه های تاریخی در جهان گسترش یافته اند. دین اسلام فقط در محل ظهور یا کانون خود باقی نماند بلکه در بخش های وسیعی از جهان، انتشار یافت.

قصر الحمرا گسترش معماری اسلامی در اسپانیا - این بنا که از شاهکارهای معماری اسلامی به شمار می رود، در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.

۵۵ در دنیای امروز کدام عوامل نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی دارد؟

مهاجرت و داد و ستد، گردشگری و جهان گردی، استفاده از انواع رسانه ها (کتاب و مجلات، تلویزیون و اینترنت و انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات

۵۶ پدیده پخش فرهنگی نوع اول را تعریف کنید؟ با ذکر مثال

پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه ای به ناحیه دیگر منتقل می شود.

مانند ورزش « هاکی » که مبدأ آن کشور کانادا است اما در بین مردم ایالات متحده امریکا و نواحی مرزی آن کشور با کانادا رواج بسیار یافته است .

۵۷ پدیده نوع دوم پخش فرهنگی را تعریف کنید؟

گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ های دیگر بدون آنکه فرهنگ ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند، اتفاق می افتد.

۵۸ چرا برخلاف گذشته، نوع دوم پخش فرهنگی غالب است؟ با توجه به گسترش رسانه ها

۵۹ امروزه کدام عامل نقش عمده ای در تغییر فرهنگ نواحی دورافتاده دارد؟ گسترش رسانه ها

۶۰ رسانه ها کدام عناصر فرهنگی را می توانند تغییر دهند؟

علاق، رفتارها، سبک زندگی روزانه ، شیوه لباس پوشیدن، نوع غذا و تفریحات

۶۱ امروزه فرایند یکسان سازی فرهنگ ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه گر خطری بزرگ برای کشورها محسوب می شود. چرا؟
زیرا فرهنگ و هویت بومی و محلی نواحی جهان تحت تاثیر فرهنگ کشورهای سلطه گر قرار می گیرند .

۶۲ پخش فرهنگی در چه زمینه هایی مثبت و قابل قبول، و در چه زمینه هایی نامناسب و منفی است؟

فعالیت :

۱- تصویر زیر، روستایی را در ایران نشان می دهد. این تصویر به کدام یک از موضوعات این درس مربوط است؟ برداشت خود را توضیح دهید.

پدیده پخش یا انتشار : نوع مصالح ساختمانی مورد استفاده در این محل تغییر پیدا کرده است . رواج اینترنت که در تصویر به نمایش گذاشته شده است می تواند موجبات پخش فرهنگی را فراهم کند.

۲- با کاوش و بررسی در محل زندگی خود، چند پدیده ، مانند نوع پوشاک، غذا، ورزش و رسوم، را که از نواحی دیگر ایران یا جهان به ناحیه زندگی شما منتقل شده است، شناسایی و در کلاس معرفی کنید.
۳- چه عواملی موجب پخش فرهنگی می شود؟ نام ببرید.

رادیو، تلویزیون ماهواره ای، اینترنت

۴- به نظر شما، پخش فرهنگی در چه زمینه هایی مثبت و قابل قبول، و در چه زمینه هایی نامناسب و منفی است؟ نظر خود را با استدلال توضیح دهید.

پخش فرهنگی در زمینه ایده ها ، نوآوری ها و ابزار زندگی می تواند مثبت باشد ولی اگر هویت افراد یک جامعه با پخش فرهنگی تهدید شود این پدیده مضر است .

۶۳ فرآیندی که طی آن یک موضوع یا پدیده از یک مکان به سایر مکانها گسترش می یابد، کدام پدیده است و قصر الحمرا، از شاهکارهای معماری در کدام کشور است و بیانگر کدام پدیده است؟

① پخش - اسپانیا - پخش فرهنگی   ② کانون - ترکیه - پخش فرهنگی   ③ پخش - اسپانیا - تنوع فرهنگی   ④ کانون - ترکیه - تنوع فرهنگی

۶۴ به ترتیب کدام گزینه جاهای خالی زیر را به درستی تکمیل می کند؟

«به گسترش یک فکر از یک مکان به سایر مکانها ..... می گویند. در گذشته ..... و ..... میان نواحی نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی داشته است. وجود قصر الحمرا در اسپانیا نشانگر آن است که پدیده ..... درباره دین اسلام نیز صادق بوده است.»

① مهاجرت - جنگ ها - دادوستد - مهاجرت

② پخش - سفر - تألیف کتاب ها - مهاجرت

③ مهاجرت - سفر - تألیف کتاب ها - پخش فرهنگی

④ انتشار - جنگ ها - دادوستد - پخش فرهنگی

۶۵

صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر در کدام گزینه به ترتیب آمده است؟

(الف) خانواده آفرو - آسیایی دومین خانواده بزرگ از نظر تعداد سخنگوست.

(ب) مردم شمال آفریقا به زبان عربی، تکلم می‌کنند.

(پ) در گذشته، جنگ‌ها و دادوستد میان نواحی نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی داشته است.

(ت) امروز برخلاف گذشته، نوع اول پخش فرهنگی غالب است.

① غ - غ - ص

② غ - ص - ص - غ

③ ص - غ - ص - غ

④ ص - ص - غ - ص

۶۶

به ترتیب پاسخ صحیح هریک از سؤالات زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

(الف) انسان‌ها، چشم‌اندازهای فرهنگی را چگونه ایجاد می‌کنند؟

(ب) کدام مورد جزء شش ناحیه فرهنگی عمده جهان نیست؟

(ج) تصاویر زیر، مؤکد تأثیر کدام عامل در ایجاد چشم‌اندازهای فرهنگی هستند؟

①

(الف) با عدم دخالت در محیط طبیعی (ب) فرهنگ جنوب و غرب آسیا، (ج) زبان

② (الف) با تغییراتی که در محیط طبیعی به وجود می‌آورند. (ب) فرهنگ جنوب و غرب آسیا، (ج) دین

③ (الف) با عدم دخالت در محیط طبیعی (ب) فرهنگ آمریکای لاتین، (ج) دین

④ (الف) با تغییراتی که در محیط طبیعی به وجود می‌آورند. (ب) فرهنگ آمریکای لاتین، (ج) زبان

۶۷

کدام گزینه پاسخ صحیح سؤال‌های زیر است؟

(الف) بیش‌تر جمعیت مردم ایالت کبک کانادا به چه زبانی تکلم می‌کنند؟

(ب) کدام شاخص فرهنگی بر قوانین اجتماعی و آیین‌ها و مراسم تأثیر زیادی دارد؟

(پ) کدام مورد بیانگر مذاهب قبیله‌ای است؟

(ت) کدام قسمت قاره آفریقا پیرو مذاهب قبیله‌ای هستند؟

① انگلیسی - زبان - بودائیسیم - شمال آفریقا

② فرانسوی - دین - آنیمیسیم - مرکز آفریقا

③ انگلیسی - دین - بودائیسیم - مرکز و جنوب آفریقا

④ فرانسوی - زبان - آنیمیسیم - شمال آفریقا

۶۸

به ترتیب کدام گزینه صحیح و غلط بودن عبارات زیر را مشخص می‌کند؟

- (الف) در دنیای امروز افزون بر مهاجرت و دادوستد، انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات نقش مهمی در پخش فرهنگی دارند.
 (ب) گاهی نزدیکی دو ناحیه فرهنگی منجر به انتقال فرهنگ از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر با تماس مستقیم مردم می‌شود.
 (پ) امروزه فرایند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر، خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی جهان است.
 (ت) امروزه فرایند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر، خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی جهان است.
 (ث) امروزه به علت گسترش رسانه‌ها، نوع انتقال فرهنگ با تماس مستقیم مردم رواج بیش‌تری یافته است.

- ① نادرست - درست - درست - نادرست
 ② درست - درست - درست - نادرست
 ③ نادرست - درست - درست - درست
 ④ درست - نادرست - نادرست - درست

۶۹

در گذشته ..... میان نواحی نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی داشته است و «رواج ورزش هاکی که مبدأ آن کشور کانادا است در بین مردم ایالات متحده» نشان می‌دهد که گاهی پدیده فرهنگی ..... که در گذشته این نوع پخش فرهنگی غالب .....
 .....
 .....
 .....
 .....

- ① جنگ‌ها و دادوستد - در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود - بوده است.
 ② گردشگری و جهان‌گردی - در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود - نبوده است.
 ③ گردشگری و جهان‌گردی - بدون آن‌که فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند اتفاق می‌افتد - نبوده است.
 ④ جنگ‌ها و دادوستد - بدون آن‌که فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند اتفاق می‌افتد - بوده است.

۷۰

چند مورد از عبارات زیر در ارتباط با «زبان» نادرست است؟

- دومین خانواده بزرگ زبانی از نظر تعداد سخنگو، خانواده آفرو-آسیایی است.
 - زبان رمانش شامل زبان‌های اسپانیایی، پرتغالی، فرانسوی و ایتالیایی می‌شود.
 - عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ زبان است.
 - برخی زبان‌ها در نواحی کوچک رایج‌اند و گاهی کم‌تر از هزار نفر سخنگو دارند.
 - زبان مردم انگلستان، هند، عربستان و ایران همگی در خانواده زبانی هند و اروپایی قرار می‌گیرند.
 - خانواده زبانی، گروه بزرگی از زبان‌هاست که یک ریشه اصلی دارند.

- ① سه
 ② چهار
 ③ یک
 ④ دو